

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IX. Numeris,

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus. Sic intellexerunt & Judæi, ut apparet ex libro Chafidim R. Samuelis, ubi promissio hæc Dei tunc ad effectum dicitur esse perventura, cum Christi temporibus boni erunt Abrahami posterii. Reperitur & eadem pollicitatio in Psalmo septuagesimo primo, quem ex magna parte ad Christum referri suo loco ostendam, licet *יְהוֹשֻׁעַ* in gratiam Salomonis scriptus sit. Nunc si rem non ex auctoritate, sed ex ratione spectemus, certum est non aliter quam per merita Christi comparatam esse hominibus eam gratiam, qua justii fiunt, quæque his locis *benedictio* appellatur, unde apposite iis usus est Paulus, cum probare vellet gratiam illam qua justii & sancti efficiuntur, non ex Mosaicæ Legis operibus, sed ex fide pendere. Nec id facturum fuisse Paulum credibile est, nisi inter Judæos constare scisset, his promissis Deum Abrahamo, Isaac, & Jacobo futurum spondisse, ut ex eorum profapia Messias olim esset oriturus. Hæc enim certissima erat Israëlitarum spes, fore ut sui generis ac sanguinis esset Christus, non aliis sane quam his quæ attulimus subnixæ testimoniis. Sciebant præterea ex vaticinio Jacobi Christum esse *expectationem gentium*, & ex Aggæo venturum esse *Desideratum cunctis gentibus*, proindeque non in alio *benedictum* iri omnes gentes terra.

Sequatur insigne illud Jacobi prædictum, quo Messias adventus, genus, tribus, tempus, & munus prædicuntur: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore eius; donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.* Quibus alsonant ista Aggæi de Christo: *Et movebo omnes gentes, & veniet Desideratus cunctis gentibus, & implebo domum istam gloria, dicit Dominus exercituum.* Hæc recentiorum Judæorum plerique pro more suo commentitiis interpretationibus incrustare satagunt. At vetustiores ad Messiam sine hæsitacione referunt; Chaldæi præcipue Paraphrastæ, Thaimudista etiam, R. Selomoh, & R. David Kimchi. Quoniam autem non Christi generatim prænuntium est istud testimonium, sed eum quoque Jesum fore indicat, alius erit infra de eo disputandi locus.

VIII. Christi venturi symbola quædam profert Paulus priore ad Corinthios: *Nolo enim vos ignorare, fratres, quoniam Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes mare transierunt, & omnes in Moyse baptizati sunt, in nube, & in mari: & omnes eandem escam spiritalem manducaverunt, & omnes eundem potum spiritalem biberunt. Biberunt autem de spiritali consequente eos petra: petra autem erat Christus.* Tum subjicit: *Hæc autem omnia in figura contingebant illis.* Duos hic Christi typos observat Paulus, manna & rupem aquas profundentem: quorum illud Verbum Dei, hoc Sapientiam Dei, plane ad mentem Pauli Philo interpretatur. Nempe quibus olim esca & potus symbolis dissimulabatur Christus, sub iisdem nunc quoque populo suo in Eucharistiæ sacramento se impertit. Manna itaque in vastam solitudinem alendis Israëlitis fame jam prope deficientibus cælo depluens, Christum præclare exprimebat, cælo olim demittendum in terras bonæ virtutum frugis steriles, ad hanc sublevandam inopiam, & hominum animos pietatis ac sapientiæ nutrimentis pascendos. Petra quoque aquis salutaribus Israëlitarum in deserti squallore languentium sitim sedans, egregium Christi simulacrum erat, gratiæ suæ salubres undas mortali generi propinantis.

IX. Præclarum de Christo Balaami arioli prædictum liber Numerorum suppleditat: *Videbo eum, sed non modo; intuebor illum, sed non prope. Orietur stella ex Jacob, & consurget virga de Israël, & percutiet duces Moab; vastabique omnes filios Seth; & erit Idumæa possessio ejus: hæreditas Seir cedit inimicis suis.* Quibus Messiam prænuntiarum olim fuisse Judæis persuasum ostendit impius Ben Cuzibæ vafania, qui Messiam se ferens hanc sibi prædictionem accommodabat: unde & Bar-Cocheba, sive *Filius stelle* appellatus est. Idem ostendunt Onkelos, & Jonathan, & Interpres Hierosolymitanus. Idem docet & Maimonides, atque hæc in mysticum sensum flectit: quod & faciunt Christiani interpretes, imprimisque Eusebius. Is *duces Moab*, Deos interpretatur Moabitidis regionis præsides, puta Beelphegor, eosque à Christo subactos, & domitos esse ait, tum cum is idolorum vanitatem adventu suo discussit. Filios quoque Seth & Edom, gentes exponit Dæmonum tyrannide oppressas, & à Christo in libertatem vindicatas. Stellam ait appellari Christum, quemadmodum Sol justitiæ à Malachia, oriens à Zacharia, lux ab Isaia appellatus est. Radicem eum nuncupat Balaamus, quemadmodum & germen, & virga, & furculus ab Isaia, & Jeremia, & Johanne quoque in Apocalypsi nuncupatur. Quanto hæc similiora veris, quam quæ differit R. Lipman in Nitzachon, hæc *וְהָיָה לְיִשְׂרָאֵל* sumenda censens, atque ita Christianis extorquere contendens? Alii historicum quidem sensum Davidi tribuunt, à quo devicti sunt Moabitæ, ut capite octavo libri secundi Regum, & Psalmo quinquagesimo nono, & centesimo septimo traditur, mysticum vero Messias. Ego vero Maimonidæ Rabbiorum doctissimi auctoritatem secutus, id Balaami oraculum bifariam di-

Gen. 49. 10.

Agg. 2. 1.

Exodo, 1. Cor. 10. 1, & seq.

Phil. libr. Pejorem nisi iati mehor, & libr. Quis sit rerum divinarum hæret.

Numeris, Num. 24. 17, 18.

Euseb. Dem. libr. 9.

Mal. 4. 2. Zach. 3. 8. & 6. 12. Isa. 9. 2. Jer. 23. 5. Apoc. 5. 5. 2. Reg. 8. 2. Psal. 59. 8. & 107. 9.

vidi posse puto, ita ut pars prior ad Christum, posterior ad Davidem referatur. Cuiusmodi multa vaticinia bipertito interpretanda in sacris Libris occurrunt. Ut ut est, hæc certe Balaami prædictio, atque item illa Jacobi Patriarchæ, tam perspicua Origini visæ sunt, ut alias quidem in Lege typice & obscure Christum præsignificantes reperire se posse diceret, quæ vero duabus hæc manifestiores essent, apud Mosem extare profus nullas.

X. Verumtamen clara hæc quoque sunt è Deuteronomio: *Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audies, ut petisti à Domino Deo tuo in Horeb, quando concio congregata est, atque dixisti, Ultra non audiam vocem Domini Dei mei, & ignem hunc maximum amplius non videbo, ne moriar. Et ait Dominus mihi, Bene omnia sunt locuti: Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui, & ponam verba tua in ore ejus, loquenturque ad eos omnia que præcepero illi. Qui autem verba ejus, que loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor existam.* Variè hæc interpretantur Judæi: quidam, quorum princeps Aben Ezra, Josuam Mosis successorem designatum volunt; Davidem Herbanus Judæus in Disputatione cum Gregentio; alii Jeremiam, qui populum iisdem, quibus Moses, verbis & argumentis adhortabatur; Kimchi & Jarchi, omnes Prophetas, atque ita numero singulari vim *οὐδὲν ἴστω* tribuunt. Nos uni Christo convenire ea statuimus, Petri & Stephani auctoritate ducti, qui ad publicos Judæorum conventus verba facientes Christi venturi prædictionem his contineri declarant. Quod profecto non fecissent nisi id jam vulgata & tralatitia persuasione creditum Judæis esse scissent. Cum præsertim in Midrasch Ecclesiastæ prædictionis sententia reperiatur his concepta verbis: *Qualis primus Redemptor, talis Redemptor postremus.* Et res ipsa id suadebit, si introspexerimus. Nam si stamus verbis, neque vim facimus sententiæ, unicus Propheta exiturus hic prædicitur, non plures: deinde quominus Prophetarum aliorum quemquam Mosis similem fuisse dicamus, ista obstant è postremo capite Deuteronomii: *Et non surrexit ultra Propheta in Israël sicut Moses.* Itaque Rabbiorum doctissimus & solertissimus Maimonides, tum in suis Misnæ Explanacionibus, tum & in libro Jad, quatuor rebus Mosis Prophetiam & miracula illis Prophetarum reliquorum excellere docet. Quod & deinde iteratim More Nevochim, ex quo libro idonea multa ad complures Scripturæ sacræ solvendo nodos subsidia comparari possunt. Jesum autem inter & Mosem quanta intercesserit similitudo, fuisse docet Eusebius libro Demonstrationis tertio, accurata inter utrumque instituta comparatione. Merito ergo Eulogius Alexandrinus Episcopus coacta Alexandriæ Synodo, & excussa Samaritanorum controversia super hoc prædicto Deuteronomii, quod alii Josuæ, alii Dositheo Samaritano accommodabant, utramque damnavit sententiam, & Jesum Christum illic notatum esse definivit, ut ex ejus libris refert Photius. Non alio autem respexisse videtur Aggæus, quam ad hunc Deuteronomii locum, cum dixit: *Verbum quod pepigi vobiscum, cum egrederemini de terra Ægypti, & spiritus meus erit in medio vestrum, nolite timere. Et movebo omnes gentes, & veniet desideratus cunctis gentibus.*

XI. Eximia in Josua constat Christi effigies. Ut ille successit Mosis, ita Mosaicæ Legi Messia lex suffici debuit: ut Josue Israëliticæ genti præfuit, cum ad præliandum procederent, ita Messia ductu magna bella se feliciter confecturos sperant Judæi: ut errantes & extorres Israëlitas in promissam Chanaanitidem terram induxit Josue; ita per Messiam se Judæi in avitas sedes restitutum iri confidunt. Multo plura vero nos Christiani in Jesu Messia nostro signa ac notas reperimus, quibus Josuæ consimilis est: verum eas in Propositione nona colligemus. Hic vero forsitan mirabitur Lector, quæ causa sit cur cum septima hac Propositione ostendendum tantummodo susceperim multas inesse Veteri Testamento prophetias de Messia, nondum vero probare aggressus sim Jesum esse Messiam, hanc tamen disputationem velut in antecessum & ante constitutum tempus delibem. Sciat autem ille duplici modo spectari posse Christum Jesum, vel tanquam Christum, eum videlicet cui hoc à Deo munus impostum sit, nulla personæ ipsius ratione habita, vel tanquam Jesum, certum hunc nempe hominem, his prognatum parentibus, hac ortum patria, hoc tempore natum, qui se Christum ferens hæc atque illa præstitit, atque hac demum morte interiit. Hæc nos Propositione nona persequemur. Nunc vero ea tantum observamus in Jesu, quæ ad Messia munia pertinent. Is cum se Messiam esse, atque has sibi partes à Deo fuisse datas palam profiteretur, ea haud dubie gessit, quæ à Messia, juxta Prophetarum prædictiones, gerenda esse, non credidit solum, sed & omnes credere scivit. Hæc si vaticiniis Prophetarum consentiunt, recte concludimus utique haberi in Veteri Testamento prophetias de Messia. Cum improbissimus ille planus Ben Cuziba Messias haberi vellet, Bar-Cochebam se nomine dixit, hoc est, Filium stellæ, quod

Orig. in Jobi.
Tom. 14.

Deuteronomio.
Deut. 18. 15, &
seq.

Act. 1. 22; &
7. 57.

Deut. 34. 10.

Phot. Cod. 119.
Agg. 1. 7, 8.

Libro Josue;